

تماشاخانه سنگلج



تماشاخانه سنگلج یکی از قدیمی ترین تئاترهای تهران است که در دوره شکوفایی این هنر در ایران ساخته شدسو و همچنان میزبان اجرای نمایش هاست.

نشانی خیابان بهشت، ضلع جنوبی پارک شهر

از قهوه‌خانه تا تماشاخانه

شکل گیری تماشاخانه سنگلج ماجرای جالبی دارد که شاید خیلی از پایتخت‌نشین‌ها آن را نشنیده باشند. زمین این بنا پیر بود و تبدیل به خرابه شده بود. در انتهای آن نیز قهوه‌خانه‌ای وجود داشت که در دهه ۱۳۴۰ توسط فردی به نام مهندس بابایان، از فعالان فرهنگی و علاقه‌مندان به هنر، تبدیل به تماشاخانه شد. او بدون چشم‌داشت دست به این عمل فرهنگی زد و هر از گاهی با تماس تلفنی چند بلیت نمایش در خواست می کرد. تماشاخانه مهر ماه سال بعد همزمان با برگزاری نخستین جشنواره «نمایش‌های ایرانی» افتتاح شد. نخستین نمایش اجرا شده در این تماشاخانه نمایش امیر ارسلان نوشته پرویز کاردان با کارگردانی علی نصیریان بود. «پهلوان اکبر می‌میرد» نوشته بهرام بیضایی با کارگردانی عباس جوانمرد از دیگر نمایش‌هایی بود که در این تماشاخانه اجرا شد. بد نیست بدانید، جعفر والی، عباس جوانمرد و علی نصیریان از جمله مهم‌ترین کارگردانانی هستند که نمایش‌های خود را در تماشاخانه سنگلج روی صحنه برده‌اند.

قدیمی اما مدرن

یکی از جاذبه‌هایی که نگاه هر تازه‌واردی به تماشاخانه را به‌خود جلب می کند، تابلوی معرق کاشی سال ۱۳۴۳ شمسی است که توسط گروه کاشی‌سازی هنرهای زیبا ساخته شده است. این تابلو بر سر در ورودی این تماشاخانه خودنمایی می کند. نکته جالب اینکه تماشاخانه سنگلج در آن زمان که تجهیزات فنی خیلی شناخته نشده بود، از نظر نور، صدا و آکوستیک سالن وضعیت کاملاً استاندارد داشت و از امکانات سن گردان، میله‌های پالابرنده پرده و دکور برخوردار بود. در آغاز دهه پنجاه، تماشاخانه سنگلج رونق اولیه را از دست داد و در حقیقت برای جذب تماشاگران بود که برای نخستین بار در سال ۱۳۵۲ یک نمایش غیراثرانی در این سالن به اجرا درآمد؛ نمایش «بازرس» نوشته نیکلای گوگول به کارگردانی عزت‌الله انتظامی. بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، اداره این مجموعه به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی انتقال یافت. تماشاخانه سنگلج در سال ۱۳۸۶ توسط دفتر طرح‌های عمرانی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، بازسازی و بعد از ۶ ماه در بهمن‌ماه همان سال بازگشایی شد.

در بافت قدیمی پایتخت از جاذبه‌های تاریخی بازدید کنید

سفر به تاریخ در سنگلج



کلیسای گئورگ مقدس

کلیسای سورپ گئورگ یا گئورگ مقدس، یکی از قدیمی ترین کلیساهای تهران است که ساخت آن به دوران صفوی برمی گردد.

ساعت بازدید	هر روز ساعت ۱۳ تا ۱۳
نشانی	خیابان وحدت اسلامی، خیابان فرزین

دومین کلیسای قدیمی تهران

کلیسای گئورگ مقدس در سال ۱۱۷۴ میلادی به شکل یک نمازخانه بود و در سال ۱۲۶۱ میلادی تبدیل به کلیسا شد. نقاشی‌های متعددی از حضرت مریم، حضرت عیسی (ع) و قدیسان ارمنی بر دیوارهای کلیسا آویخته شده است. در سالن موسوم به شمع خانه، چند سنگ قبر قدیمی بر دیوار نصب شده که متعلق به ارامنه سرشناس دوره قاجار از جمله جهانگیرخان وزیر صنایع و رئیس قورخانه در دوره ناصرالدین شاه است.

زورخانه شهید فهمیده

زورخانه شهید فهمیده از جامع ترین و مشهورترین هم مکان‌های ورزش باستانی تهران است.

ساعت بازدید	هر روز ساعت ۹ تا ۱۵
نشانی	ضلع شمالی پارک شهر، خیابان فیاض بخش



پاتوق گردشگران خارجی

زورخانه شهید فهمیده وسعت قابل توجهی دارد و در ساختار آن نمادهای معماری ایرانی به کار رفته است. براساس کتیبه‌های نصب شده در این مسجد، تاریخ ساخت آن به سال ۱۷۹۹ برمی گردد و سازنده آن استاد رستم معمار بوده است. این بنای تاریخی به دلیل داشتن کاشی‌های معقلی (ترکیب کاشی و آجر)، کاشی هفت رنگ و کاشی معرق، چاه قرآن و گنبد دوپوش یکی از بناهای خاص دوره قاجار به شمار می آید.

- موقعیت: خیابان امام خمینی (ره)، بعد از تقاطع خیام

معرفی: سر در باغ ملی از مهم ترین بناهای باغ ملی است که هنوز سالم باقی مانده و قدمت آن از خود باغ نیز بیشتر است. معماری خاص این سر در، آن را به نمادی از تهران قدیم و بافت تاریخی پایتخت تبدیل کرده است. سر در باغ ملی در واقع دروازه ورود به میدان مشق بوده و در زمان فتحعلی شاه قاجار ساخته شده است. پس از ساخت این دروازه طرح برپایی نخستین باغ همگانی پایتخت به نام باغ ملی در زمین‌های داخلی میدان مشق برنامه‌ریزی شد و پس از آن نام این دروازه به سر در باغ ملی تغییر یافت.

● موقعیت: خیابان ۱۵ خرداد، سبزه میدان

✓ **مرگان مهرابی**

سنگلج یکی از محله‌های پنجگانه تهران قدیم است که به همراه محله‌های بازار، ارگ، عودلاجان و چاله میدان، درون حصار شاه‌طهماسبی قرار داشت. قدمت سنگلج باعث شده تعداد زیادی از جاذبه‌های تاریخی گردشگری در این محله واقع شود و قدم به قدم آن، جاذبه‌های تاریخی خیره کننده به چشم می خورد. کلیسای گئورگ مقدس، مسجد اردبیلی ها، مسجد حاج رجبعلی، سقاخانه گذر قلی، امامزاده سیدنصرالدین (ع) و زورخانه شهید فهمیده از جمله مکان‌هایی است که پیشنهاد می کنیم در فهرست تهران گردی خود قرار دهید.



بقعه امامزاده سید ناصرالدین (ع)

نسب امامزاده سیدناصرالدین (ع) که به نام سیدنصرالدین هم شناخته می شود، به امام محمدباقر (ع) می رسد.

ساعت بازدید	هر روز ساعت ۸ تا ۲۲
نشانی	ضلع غربی خیابان خیام



زیارتگاهی در همسایگی بازار

براساس نوشته یکی از کتیبه‌های موجود در این بقعه، قدمت بنای این مکان مذهبی به دوران صفوی برمی گردد اما مرمت آن در سال ۱۳۱۰ قمری انجام شده است. این زیارتگاه که در همسایگی بازار واقع شده مکانی برای گردشگران خارجی بود و حالا تبدیل به فدراسیون بین المللی ورزش‌های زورخانه‌ای و کشتی پهلوانی شده است. گود این زورخانه فرمی متفاوت دارد و می‌تواند ۱۰۰ تماشاگر را در خود جای دهد.

سقاخانه گذر قلی

قدمت سقاخانه گذر قلی به دوره قاجار به می رسدو در سال ۱۳۷۹ ثبت ملی شده است.

ساعت بازدید	شبه‌نروزی
نشانی	خیابان خیام، کوچه شهید غلامرضا قمیح

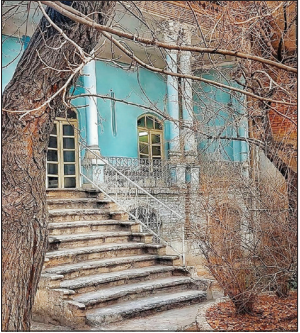


سقاخانه‌ای از دوران قاجار

سقاخانه گذر قلی از جاذبه‌های معنوی و دنج سنگلج است و روزانه افراد زیادی برای عرض ارادت به ساخت مقدس امام حسین (ع) و حاجت‌خواهی از ایشان به سقاخانه مراجعه می کنند. این سقاخانه قدیمی یادگار دوران قاجار است و نمایی آجری با در و پنجره سبزرنگ، جلوه‌ای متفاوت به آن داده است.

- ویژه‌نامه روز پنجشنبه
- ۱ خرداد ۱۴۰۴
- شماره ۸۴

مدرسه ناموس



مدرسه ناموس، نخستین مدرسه دخترانه شهر تهران است که به همت طوبی از موده در سال ۱۲۸۶ شمسی راه‌اندازی شد.

نشانی خیابان حافظ، پایین‌تر از میدان حسن آباد

گامی برای باسواد شدن دختران

ساخت مدرسه ناموس داستانی شیدنی دارد. طوبی از موده دختر میرزا حسین خان یکی از درجه‌داران ارتش بود. میرزا حسین خان برای آموزش دختر خود معلمی استخدام کرده بود که زبان‌های فرانسه، عربی و انگلیسی آموزش می‌داد. طوبی در روزگاری که مدارس جدید رواج نداشتند، دست به کاری جسورانه زد. او در سن ۲۸سالگی مدرسه ناموس را افتتاح کرد. سبک آموزشی این بانوی فرهیخته براساس موازین اسلامی بود و شرایطی را فراهم کرد تا علاوه بر دروس مختلف، کتاب‌های مذهبی و قرآن هم تدریس شود. همچنین عبارات و کلمات قصار بزرگان دین با کمک آن از شاگردانش برای توجه هر چه بیشتر مردم بر دیوارهای مدرسه نقش بست. او با ترتیب دادن مجالس روضه‌خوانی یک یا دو بار در سال تبلیغات مغرضانه مخالفان تحصیل دختران را خنثی می کرد. به این شکل مدرسه دخترانه ناموس توانست پابرجا بماند.

بنایی با معماری قاجاری

معماری بنای مدرسه ناموس از الگوی ساختمان‌های قاجاری پیروی می کند. ایوان سرتاسری، ستون‌های گچی، پنجره‌های هلالی چوبی و گچیری‌ها، نمادهایی آشنا از معماری آن سال‌ها هستند که تا حد زیادی حفظ شده‌اند. حیاط وسیع مدرسه که باغچه‌هایی با درختان میوه دارد، همچنان شکل قدیمی خود را دارد. پله‌های آجری از دو طرف ایوان به زیرزمین بنا راه پیدا می کنند. فضای داخلی بنا در سال‌های مترو که بودن دچار آسیب‌هایی شده اما هنوز نمادهایی از گذشته مثل تلفن دیواری قدیمی یا نقاشی‌ها و نوشته‌های روی دیوار قابل مشاهده است.
آنطور که آمار نشریات قدیمی می‌گوید، در سال ۱۳۲۹ نزدیک به ۲۰۰ دانش‌آموز در مدرسه ناموس درس می‌خواندند. طوبی از موده در تأسیس مدرسه ناموس از همراهی و راهنمایی میرزا حسن رشیدی، بنیانگذار مدارس جدید در ایران، بهره فراوان برد.